

Var brister det i Sveriges och Skånes plaståtervinningen?

I Sverige återvinns endast 8 % av all plast till nya plastprodukter. Det innebär att värdefull råvara går till spillo och det finns därför ett starkt ekonomiskt och miljömässigt intresse att öka plaståtervinningen. Ett examensarbete från LTH har undersökt hur olika faktorer, såsom tekniken, marknaden och legitimering, påverkar den skånska plastindustrins arbete med att främja plaståtervinning.

Den låga återvinningen leder till att 9 miljarder kr årligen går förlorade, vilket slöseri! Det finns därför ett ekonomiskt intresse att öka plaståtervinningen. Företag i plastindustrin har länge varit bra på att ta hand om sitt eget spill, men återvinningen av industriplast och konsumentplast är sämre. Samtidigt har det hänt mycket de senaste åren med ett ökat intresse för miljöfrågor och två nya återvinnings-anläggningar har byggts i Sverige. Trots denna utveckling tas plastavfallet inte omhand på rätt sätt. Den här studien har undersökt återvinningen i den skånska plastindustrin och vilka faktorer som påverkar den. Fyra förslag som ska förbättra återvinningen presenteras. Dessa fyra åtgärder är att etablera nätverk, införa offentliga stödfunktioner till företagen, ta fram en nationell långsiktig plan för plastindustrin och ge ekonomiskt stöd till forskningen.

Nätverk behövs så att företagen kan samarbeta, lära sig av varandra och hitta nya produktlösningar. Plastens produktionskedja är komplex med många involverade företag och därför behövs denna åtgärd för att knyta dem samman. Dessutom präglas relationen mellan politiker och företagen av lågt förtroende, vilket skapar oro och osäkerhet bland företagen. De offentliga aktörerna behöver vara ett stöd till företagen och mötesplatser måste skapas där myndigheter och kommuner kan hjälpa företagen, vilket är studiens andra åtgärdsförslag. Den tredje åtgärden är en långsiktig nationell plan som ska öka återvinningen i plastindustrin. Planen behövs för att skapa en tydlig riktning för plastindustrin och minska företagens oro.

Det finns många tekniska hinder och mycket okunskap kopplat till plaståtervinning som påverkar återvinningen negativt. Det finns företag som inte använder återvunnen plast för att de upplever att det skadar processen och de tillverkade produkterna. Vissa företag använder inte återvunnen plast för att de inte kan säkerställa att det inte finns förbjudna kemiska ämnen i plastavfallet, enligt internationell kemikalielagstiftning. För att lösa de tekniska hindren och öka kunskapen är den sista åtgärden att stödja forskningen. Det finns även andra faktorer som påverkar plaståtervinningen. Tidigare har företagen sett det som en kostnadsbesparing att använda återvunnen plast, för att det har kostat mindre än ny, fossilbaserad plast. Nu har företagen insett affärsmöjligheten med återvunnen plast, vilket är positivt. Däremot har marknaden blivit fragmenterad. Företag som redan använder återvunnen plast vill använda ännu mer medan företag som inte använder fortfarande är negativt inställda.

Studien har ingående undersökt hur tekniken, marknaden och andra faktorer påverkar plaståtervinningen i Skåne med ramverket TIS-analys. TIS-analys används för att undersöka teknikutvecklingen inom ett visst område. I analysen studeras viktiga processer, som kallas funktioner, där styrkor och svagheter inom dessa funktioner identifieras.

Mikaela Pettersson